

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„OBRRTNI VESTNIK“
Izhaja mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu ter
stane celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna številka Din 2.—

Oficijelno glasilo «Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani» in «Splošne zveze
obrnih zadrug v Mariboru» ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji

Uredništvo in upravljanje: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici
podružnici v Ljubljani 10.860

XII. letnik.

V Ljubljani, dne 15. avgusta 1929.

Št. 16.

Novi obrtni zakon.

Načrt novega obrtnega zakona je gotov. Gospodarske korporacije ga dobe že v najkrajšem času v izjavo. S tem smo končno pristopili k zadnji fazi priprav za izenačenje obrtne zakonodaje.

Obrtništvo težko prenaša različnost obrtnih predpisov, ki veljajo v naši državi. Za Slovenijo in Dalmacijo velja še avstrijski obrtni red iz l. 1907., za Hrvatsko, Slavonijo in Vojvodino obrtni zakon iz l. 1884., za Srbijo in Črno goro zakon o radnjama iz l. 1910., za Bosno in Hercegovino pa posebna naredba o izvrševanju obrta iz l. 1909. Jasno je, da v takem stanju ne moremo več dolgo ostati, ker ovira uspešen razvoj obrta, osobito pa dela obrtništva težkoče pri gibanju v državi in naseljevanju v raznih obrtno-pravnih področjih.

Slovenski obrtniki so vsa leta, kar teče akcija, da se uveljavi enoten obrtni zakon, z neko bojaznijo mislili na to izenačenje. Ni čuda! Slovenija je v obrtnem pogledu dokaj razvita in gotovo v tem pogledu ena prvih med poedinimi pokrajinami. Imamo zakon, ki je prilagojen razmeram obrtno razvitejših in krepkejših držav in ki nima za seboj že več kot polstoletno izkustvo. Saj smo imeli prvi obrtni red kot zakon že leta 1859., torej v času, ko druge pokrajine naše države, osobito pa Srbija, Bosna in Hercegovina ter Črna gora, sploh niso imele podobne zakonodaje. V teku mnogih desetletij se je naš obrtni red izpreminjal in dopolnjeval tako, da pomeni sedanji obrtni red obširno zbirko sistematično urejenih obrtnih predpisov, ki jih je ustvarila izkušnja, ki so temeljito preiščeni in ki ustrezajo v glavnem razmeram obrtno jako razvite in teritorialno obsežne države, kakor je bila bivša Avstrija. Desetletja bodo potrebovali nekateri predeli naše države, preden bodo v obrtnem in upravnem pogledu zreli za tak zakon, kot je naš obrtni red. Kajti gospodarski, osobito pa strokovni razvoj se ne da prisiliti, temveč le pospešiti. Računati je treba tudi s posebnostmi in starimi običaji poedinih pokrajin, ki se ne dajo kar čez noč izpremeniti. Zato se je naše obrtništvo balo, da bo treba pri izenačenju obrtne zakonodaje najti kompromis, ki bo kolikor toliko zadovoljiv za vse pokrajine.

Jasno je, da je računati pri kompromisni rešitvi tega vprašanja na poslabšanje za razvitejša kraja, t. j. na izpremembo na slabše za Slovenijo. Pri nas n. pr. se je za obrte uvedla v nekaterih krajih in strokah že štiriletna učna doba in povsod triletno pomočniško službovanje. Tudi je predpisan izpit. Pomenilo bi zato nazadovanje, ako bi se uvedel z novim obrtnim zakonom manj strog dokaz usposobljenosti. Kakor čujemo, je učna doba v načrtu krajša, in sicer za učno in pomočniško razmerje redno pa dve leti, minister pa more skrajšati ali podaljšati to dobo, toda tako, da učna doba nikdar ne presega treh, pomočniška pa ne štirih let. S tem seveda obrtništvo v krajih, kjer je doslej veljal avstrijski obrtni red, ne more biti zadovoljno. Obrtovanje je vedno bolj komplicirano in je zato učno in pomočniško dobo treba podaljšati, ako hočemo strokovno napredovati, a ne skrajšati.

Obrtništvo želi tudi, da se nastop gotovih obrtov veže na pogoj, da obstoja krajevna potreba. Ker je to mogoče le pri koncesioniranih obrtjih, seveda zahteva, da se dotični obrti koncesionirajo, n. pr. tiskarski obrt. Kakor izvemo, je načrt novega obrtnega zakona sprejel tudi načela koncesioniranja, približno na tak način, kakor je v našem obrtnem redu. Mnoge koncesionirane obrte veže na dokaz usposobljenosti.

Veliko važnost polaga obrtništvo na obrtno nadaljevalno šolstvo. V tem pogledu določbe dosedanjih obrtnih predpisov niso zadovoljevale. Treba je, da se v obrtnem zakonu izpopolnijo okvirne določbe glede obligatornega obiska obrtne nadaljevalne šole za vajence, eventualno tudi za pomočnike. Nepismene osebe ne smejo dobiti obrtnega lista. Enako tudi ne osebe, ki niso dovršile obrtne nadaljevalne šole, dasi so imele za to priliko.

Urediti bo treba v novem obrtnem zakonu predpise glede načina obratovanja in obsega obrtnih pravic, da se s tem prepreči izigravanje obrtnih predpisov s strani neusposobljenih oseb potom tako zvanega štromanstva, fingiranih podružnic in skrivanje za razne družbe in zadrage. V novem obrtnem zakonu bi bilo urediti tudi vprašanje izvrševanja rokodelskih del za stranke v kaznilnicah, dobroteljskih ustanovah i. t. d.

Novi obrtni zakon naj s posebnimi določbami uredi vprašanje zaščite šibkejšega producenta pred nelojalno konkurenco močnejšega. Načelo svobodne konkurence se mora popraviti tam, kjer to zahtevajo socialni in obči narodnogospodarski interesi. Določbo o prepovedi jemanja mere za obutev in obleke po trgovcih se mora sprejeti tudi v novi zakon. Konfekcijskim in čevljarjskim tovarnam je zabraniti izdelovanje po meri za poedince in jim dovoliti le šablonsko delo na zalogo.

Vajenstvo in pomočništvo je urediti v obrtnem zakonu. Sem spada ureditev službenega razmerja med vajencem, odnosno pomočnikom, in mojstrom, vajensko skrbstvo i. t. d. Z obrtnim zakonom je urediti okvirno vprašanje obratovanja, odpiranja in zapiranja, ker gre pri tem v prvi vrsti za obrtnopolitično in šele vzporedno, kolikor je tangirano vprašanje zaščite delavcev, tudi za socialnopolitično vprašanje.

Končno je važno, da se vsa obrtnopravna razmerja uredi v obrtnem zakonu in spravijo v okvir kompetence ministrstva za trgovino in industrijo. Sem spada ureditev stavbnih obrtov, gostilničarstva, zobotehnike i. t. d., ki si jo danes reklamirajo v svojo kompetenco drugi resorti.

So še številna druga važna vprašanja, o katerih bi morali izpregovoriti, ko govorimo o novem enotnem obrtnem zakonu. Dotaknili smo se za enkrat samo najvažnejših ter pokazali v grobem smernice, po katerih bi moral biti izdelan novi obrtni zakon, da bi obrtništvo razvitejših krajev, osobito Slovenije, ne prišlo na slabše. Ako nas vesti o načrtu novega obrtnega zakona ne varajo, smemo upati, da je bila neutemeljena bojazen slovenskega obrtništva, da je izenačenje obrtne zakonodaje — četudi jako potrebno — za enkrat še prezgodnje. V tem nas utrjuje osobito naše zupanje v ono vodilno osebo, v katere rokah je bila v glavnem izdelava osnutka obrtnega zakona, in katera zasluži priznanje, da dobro pozna razmere in obrtno zakonodajo v vseh pokrajinah države.

Obrtno-nadaljevalno šolstvo.

Z občnega zbora Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani Strokovno vzgojo obrtnega naraščaja delimo v glavnem v dva dela, in sicer v praktično vzgojo v delavnici in teoretično v obrtno-nadaljevalnih šolah. Obrtnemu naraščaju posvečajo obrtniške stanovske organizacije v zadnjih letih vedno več pozornosti. To pa je tudi neobhodno potrebno, če premostimo sedanji obrtniški položaj. Za obrtništvo prihajajo vedno težavnejši časi in boriti se mora z bliskovito naglico razvijajočo se tehniko, s strojem, ki izpodjeda tla ročnemu delu.

S tem položajem v neposredni zvezi je vzgoja obrtnega naraščaja kot bodočega nosilca obrta. Za današnje čase ni dovolj, da dokonča vajenec učno in pomočniško dobo, da zadosti zakonitim predpisom, marveč je po-

treba polagati vso važnost na to, da bo kot mlad mojster kos prevzeti na svoje rame težke borbe, s katerimi je zvezana obrtnikova eksistenca.

Predvsem je treba poudariti, da je vajenec učenec, ki si nabira znanja za svoj bodoči poklic.

Dasi je tudi strokovna vzgoja naraščaja v delavnici mnogokrat pomanjkljiva in se tudi mojster ne zaveda, da vzgaja mladega obrtnika, odpade vendar velika naloga v vzgoji naraščaja baš tudi na obrtno-nadaljevalne šole.

Kaj bi morala nuditi naraščaju obrtno-nadaljevalna šola? Pri vsakem poklicu prihaja kot glavni faktor vpoštev veselje do poklica. Kdor je s svojim poklicem nezadovoljen, ta ne more napredovati. Poleg osnovne splošne naobrazbe in veselja je neobhodno potrebno, da vajenec pozna svoj obrt. On ne sme biti stroj, ki sicer dobro dela, a ne pozna lastnosti svoje stroke. K splošni strokovni naobrazbi spada, da pozna vajenec iz česa obstoja material, ki ga obdeluje, kako se pridobiva, kakšne so njegove lastnosti itd. Obvladati mora torej blagoznanstvo svoje stroke. Tu so tudi potrebne ekskurzije v velika tovarniška podjetja, ki predelujejo sirovine v fabrikate in polfabrikate.

V vzgoji naraščaja je važno tudi, da ima vajenec vsaj osnovne pojme o zgodovini obrta, obrtniški organizaciji in obrtnikovem gibanju. V zadnjih letih opažamo, da se vajenec vedno bolj in bolj odteguje mojstru, da postaja iz učenca borben proletarec. Vidimo ga na shodih, v delavskih organizacijah, kjer se mu vceplja zavest, da je mojster njegov delodajalec, ki ga izkorišča. Še žalostnejše pa je, da se je postavila celo obrtno-nadaljevalna šola ponekod v službo delavskih organizacij, mesto da bi vzgajala naraščaj v ljubezni do obrta in ga pripravljala, da bo dober, stanovsko zaveden obrtnik.

V strokovni naobrazbi mora šola izpopolnjevati pouk v delavnici. Strokovno risanje in vzorna delavnica v šoli morata dati vajencu to, kar mu delavnica pri mojstru ne more dati. Niso le idealne krasno urejene obrtno-nadaljevalne šole v drugih državah, kjer imajo svoje delavnice, kjer se vadijo preciznosti, kjer dobivajo ročnost, kjer spoznavajo material, stroje itd., marveč take šole vzgajajo dejansko mojstre.

Seveda pa morajo imeti za tako popolne šole vajenci tudi potrebno šolsko izobrazbo, da morejo slediti pouku. Žal, da se pri nas pri sprejemanju vajencev na to premalo oziramo; — saj prihajajo v pouk vajenci, ki ne znajo ne čitati, ne pisati, kaj šele, da bi imeli kak pojem o obrtu. Baš to je tudi vzrok, da je obrt v kvaliteti tako padla. Vse tišči v obrt, brez spoštovanja, brez resnosti in veselja, — samo za kosček kruha! Kaj naj bo iz takega naraščaja? Šola se trudi, da nauči vajenca, kar bi mu morala dati že osnovna šola in s tem mine učna doba, — zato pa je dolžnost učnih mojstrov, da ne sprejemajo v pouk vajencev, ki nimajo potrebne šolske predizobrazbe. Rigorozno postopanje zadrug bo rodilo le dobre sadove.

V Sloveniji imamo lepo število obrtno-nadaljevalnih šol, ki pa dejansko le životarijo. Naše obrtno-nadaljevalno šolstvo ne najde pravega razumevanja, zato pa se borijo šole od leta do leta s finančnimi težkočami. Kako težko je prepričati merodajne faktorje, da obrtno-nadaljevalne šole niso le v prid mojstru, temveč da gre tu za narodno gospodarsko panogo, na kateri je država zainteresirana.

In ob skromnih denarnih virih, ki so na razpolago našim šolam, seveda ni mogoče, da bi šola res ustrezala praktičnim potrebam naraščaja. Primanjkuje nam tudi v mnogih strokah strokovnih učiteljev.

Obrtno šolstvo je tako važen problem, da se ga bo morala resno prijeti tudi državna uprava

V prizadevanju, da se obrtno-nadaljevalno šolstvo popolnoma preuredi, postavi v finančnem pogledu na trdnjša tla ter v želji, da bi to šolstvo pripomoglo razvoju obrta, predlaga zvezino načelstvo naslednjo rezolucijo:

«Obrtno-nadaljevalno šolstvo je za napredek obrta kot važne narodno-gospodarske panoge tako velikega pomena, da morajo biti zainteresirani na razvoju tega šolstva vsi javni merodajni faktorji

Naše obrtno-nadaljevalno šolstvo životarji in se z največjo težavo od leta do leta vzdržuje s skromnimi podporami, ki zadostujejo komaj za učne moči in naravno najpotrebnejših učil. Umevno je, da obrtno-

nadaljevalno šolstvo pri takih razmerah ne more odgovorjati svojemu vzvišenemu namenu.

V obrtno-nadaljevalnem šolstvu je torej nujno potrebna remedura:

1.) Smatramo, da so obrtno-nadaljevalne šole za razvoj obrta v državi prav tako važne kakor ostalo šolstvo, katerega vzdržuje državna uprava, radi česar naj preide vzdrževanje tega šolstva v področje državne uprave ali oblasti.

2.) Učni načrt obrtno-nadaljevalnih šol ne odgovarja praktičnim potrebam naraščaja, ker ne nudi vajencu tiste materije, ki mu je za njegovo strokovno naobrazbo neobhodno potrebna. Učni načrt naj se radi tega ob sodelovanju obrtniških organizacij spremeni.

3.) Obrtno-nadaljevalno šolstvo naj se po vzgledu drugih držav modernizira s postavitvijo vzornih delavnic.

4.) Z ozirom na to, da je za pouk v obrtno-nadaljevalnih šolah neobhodno potrebno, da imajo učne moči potrebno kvalifikacijo, naj državna uprava odnosno oblast priredi za učiteljsko strokovno tečajje; vso pažnjo pa naj posveča tudi vzgoji poklicnih strokovnih učiteljev.

5.) Pravilnik o obrtnih strokovnih nadaljevalnih šolah, ki je v izdelavi gospoda velikega župana ljubljanske oblasti, naj stopi še pred pričetkom prihodnjega šolskega leta v veljavo, da se s tem uredi tudi upravna stran tega šolstva.

Zdravniška preiskava vajencev.

Gospod veliki župan mariborske oblasti je z odlokom z dne 31. maja 1929., O. br. 633/3, izdal okrožnico glede obligatornosti zdravniške preiskave vajencev, kakor jo je predlagala Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani, odnosno Zbornica za trgovino, obrt in industrijo (predlog zborničnega člana g. Josipa Rebeka!), ki se glasi:

«Pravila obstoječih obrtnih in trgovskih združnih organizacij skoro brez izjeme obsegajo določbe, da se smejo v vajeniški uk sprejemati le take osebe, ki nimajo nobenih obratovanj ovirajočih telesnih napak, niso okužene z ostudnimi in nalezljivimi boleznimi ter so tudi sposobne za izvrševanje obrta.

Znano mi je, da izvajajo v praksi te določbe doslej le redke združne organizacije v toliko, da zahtevajo povodom sklepanja pismenih učnih pogodb predložitev zdravniškega izpričevala.

Navedena določba zasleduje hvalevredni smoter:

a) da se dece ne zaposluje pri takih delih, ki bi bila škodljiva njenemu fizičnemu in moralnemu zdravju in ki so lahko povod za takojšnjo ukinitve učnega razmerja v zmislu § 101., lit. 2/a o. r.;

b) da se mladini v primerih prenapetosti izbire poklica že takoj v začetku in brez posebne materialne škode ali izgube časa nudi prilika spremembe v zaposlitvi;

c) in da se prepreči širjenje nalezljivih bolezni. Zaradi tega odrejam na podlagi §§ 110., 114., al. 3., in 126. o. r.:

1.) V obrtni uk se smejo v bodoče sprejemati le take osebe, ki z zdravniškim izpričevalom dokažejo, da so za dotični obrt telesno in duševno sposobne in ne boleajo na kaki ostudni ali nalezljivi bolezni.

2.) Obrtniške, oziroma trgovske združne organizacije, katerih pravila ne vsebujejo te določbe, morajo pravila v tem pogledu izpopolniti in predložiti v potrditev najkasneje do 31. decembra 1929.

3.) Zdravniško izpričevalo se ima deponirati pri pristojni obrtni zadrugi, oziroma trgovskemu gremiju kot priloga učne pogodbe, predložitev izpričevala pa posvedočiti v učni pogodbi, a v delavsko knjižico naj zadruga, odnosno gremij povodom vajenceve prijave vpiše, da je vajenec zdravniško preiskan. O tem je obvestiti vse obrtnike in trgovce tamkajšnjega področja potom pristojnih zadrug, oziroma gremijev z odobritvijo, da pogoške zoper to odredbo kaznujejo pristojna zadruga, oziroma gremijalna načelstva v zmislu § 125. o. r., odnosno člena 87. finančnega zakona za leto 1925./1926. (Uradni list št. 138/139 iz leta 1925.) z denarnimi globami do 300 Din. Zoper združno načelstvo, ki bi preziranje te odredbe v svojem okolišju toleriralo, bo uporabiti predpis § 127., al. 5. in 6., obrtnega reda.

Glasom obvestila Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani z dne 6. februarja 1929., opr. št. 879/1—1929., vršijo zdravniki Okrožnega urada vse zdravniške preiskave vajencev brezplačno.

Združne organizacije, ki imajo sedež izven oblasti, se o razpisu obvestijo odtod neposredno.

Vzgoja obrtnega naraščaja.

Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je poslala vsem obrtnim zadrugam okrožnico nastozne vsebine:

Na seji načelstva dne 6. julija se je prereševalo vprašanje glede vajenskega naraščaja.

Pri tem se je vsestransko ugotovilo, da se zaposlujejo vajenci v pretiranem in prekomernem številu, da nimajo tiste šolske predizobrazbe, ki bi jo moral imeti vsak samostojen obrtnik in da veliko vajencev tudi nima fizične sposobnosti, ki jo zahteva njegova obrt.

Iz teh razlogov je sklenila Zveza obrtnih zadrug, podati svojim članicam nastopne smernice, ki naj se v bodoče pri sprejemu vajencev strogo upoštevajo in to že iz lastnega interesa, kakor tudi v prid našega obrtnega naraščaja samega, od katerega je odvisna bodočnost obrtniškega stanu.

Obrtnik naj zaposluje za svojo osebo enega vajenca in na vsaka dva pomočnika po enega vajenca več. Več kakor treh vajencev pa sploh ne priporočamo.

Združna pravila naj se temu primerno popravijo in izpopolnijo.

Vajencev naj se vzgoji le toliko, kolikor jih je za naraščaj neobhodno potrebno. Prekomerno število obrtniškega naraščaja producira brezposelnost in vodi dotično obrt v propast in pogubo. Veliko pomočnikov je prisiljenih radi brezposelnosti iskati službe v državnih in zasebnih zavodih in se navadno potem tudi taki bavijo v svojem prostem času s šušmarstvom.

Povsod se čujejo pritožbe, da so poedine stroke prenatrpane. Naraščanje števila obrtnega naraščaja povzroča že v nekaj letih veliko nadštevilnost in občutno brezposelnost izučenihi pomožnih moči, kakor tudi samostojnih obrtnikov.

Ker se vzgaja sedaj preveč vajencev, trpi zato njihova strokovna vzgoja. Posledica bo, da bo kvaliteta nadštevilnega obrtništva slaba. Nadštevilnost kvalitativno slabega obrtništva pa ubija z nezdravo številčno konkurenco uspešen gospodarski razvoj prizadetih strok ter slabi odpornost obrti v gospodarskih krizah in boju proti konkurenci.

Sprejemajo naj se po možnosti vajenci s čim večjo šolsko predizobrazbo, dobrim vedenjem in neomadeževano preteklostjo. Le od takih vajencev je pričakovati popolne strokovne izobrazbe in jamčijo za dober obrtni naraščaj. Vsaka zadruga naj določi minimalno šolsko predizobrazbo, ki jo mora imeti vsak vajenec, kot predpogoj za sprejem v učno dobo. Šolska predizobrazba brezdomno močno vpliva na vzgojo in izobrazbo vajenca v obrtni stroki. Opaža se pri pomagalnih preizkušnjah vajencev vedno večja strokovna nepopolnost in pomanjkljivost, tako v praktičnem kakor v teoretičnem oziru. Veliko vajencev ne ve niti imena važnih delov posameznih predmetov, ki so jih popravili ali nanovo izdelali. Na razna teoretična vprašanja odgovore zelo pomanjkljivo in površno, večkrat tudi popolnoma napačno, ali pa sploh ne vedo odgovora. Delo novoizdelanih in popravljenih predmetov pa je v marsikaterem primeru tako, da nikakor ne opravičuje strokovnega znanja rokodelskega pomočnika — četudi začetnika. S površnim in nepopolnim strokovnim znanjem je ogrožen naš obrt, ki je bil zlasti v Sloveniji vedno na višku. Od pomočnika, ki se tekom učne dobe ni prisvojil za začetnika najpotrebnejšega strokovnega znanja, tudi v bodoče tega ni pričakovati in se s takim naraščajem najbolj podpira šušmarstvo, ki je pridnemu in dobro kvalificiranemu obrtniku največji trn v peti. Pomočnika, ki se je svojega obrta slabo in površno učil, mojster rabiti ne more in ga vsak delodajalec po nekaj dnevih preizkušnje odpusti. Ker pa mora končno vsak človek živeti, je potem tak pomočnik prisiljen, da seže po nedovoljenem šušmarstvu, kar je dotičnim naročnikom, še bolj pa upravičenim obrtnikom, v veliko gmotno škodo.

Preizkusna doba vajenca traja štiri tedne. V tem času mojster lahko ugotovi, ali je dotični vajenec fizično in moralno sposoben za obrt. Šele potem naj se napravijo učne pogodbe in predlože zadrugi. V nasprotnem primeru pa naj se vajenec že pred sklepom učne pogodbe odpusti.

Pri preizkušnjah se je tudi dognalo, da nekateri vajenci ne znajo niti najenostavnejših in najlažjih računov in drugih šolskih predmetov, ki so mu že kot pomočniku, kaj šele kot poznejšemu mojstru, neobhodno potrebni.

Glede fizične sposobnosti, oziroma zdravniške preiskave vajencev je urejeno potrebno z odlokom

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Kaj je novega?

Haaška konierenca, ki razpravlja o razdelitvi nemških reparacij, na kateri je eminentno interesirana tudi naša država, je po ostrih uvodnih debatah radi višine deležev končno prešla v mirnejšo razpravo, vendar je treba še vedno računati z zapletljajmi.

Krst tretjega kraljeviča Nj. Vel. kralja in kraljice se vrši danes na Bledu.

Velik požar v Sarajevu je v ponedeljek uničil največjo ondotno opekarno. Škoda znaša okrog 6 milijonov dinarjev.

Desetletnico ustave so praznovali minule dni v Nemčiji. Pri tej priliki so se vršile v Berlinu velike svečanosti, pri katerih se je poudarjala edinstvo vsega nemškega naroda.

Devizne olajšave za promet vrednostnih papirjev z inozemstvom je dovolilo finančno ministrstvo s posebno rešitvijo. Omogočen bo izvoz in uvoz državnih papirjev in nakup Blairrovih posojil in posojil Državne hipotekarne banke ter znatno olajšana arbitražna trgovina z novimi efekti med našimi in inozemskimi bankami.

Letošnji izvoz pšenice in koruze se je izredno dvignil. Samo v juliju se je prodalo v inozemstvo skoro 30.000 vagonov stare pšenice za 600 milijonov dinarjev. Letošnji izvoz žita bo dosegel okrog 2000 milijonov dinarjev, kar bo velikega pomena za naše gospodarstvo.

Volitev cestnih odborov za mariborsko oblast se bo vršila 25. avgusta.

Županijski inspektorat za Međimurje, t. j. za srce Čakovec in Prelog, z znatnim delom kompetence velikega župana je ustanovilo notranje ministrstvo s posebno uredbo.

Zakon o prisilni poravnavi izven konkurza, ki je propadel svoječasno, zaradi odpora srbijanskih gospodarskih krogov, je zopet na vidiku in to ravno zbog pritiska njegovih bivših nasprotnikov, ki so jih številne insolvence v Srbiji izučile, da konkurzi le preveč uničujejo tudi zdrava gospodarstva.

Samostojnost Egipta vrača Anglija v posebni prijateljski pogodbi, ki se je sklenila za dobo 25 let med obema državama in po kateri pokliče Anglija vse svoje čete iz Egipta, izvemši pokrajino ob Sueškem kanalu.

Udruženje male lesne industrije se je pravkar ustanovilo za vso Hrvatsko in Slavonijo, da zaščiti interese posestnikov malih žag in lesnih industrij v zmislu nedavno objavljenega zakona o zaščiti male šumske industrije.

Velika izseljeniška konferenca se je vršila v prvi polovici avgusta v Splitu ter je razpravljala o važnejših problemih naših izseljencev, notranji kolonizaciji, o izseljeniških domovih in olajšanju obiska domovine.

Ministra dr. Korošec in inž. Radivojević sta zamenjala resorte tako, da je dosedanji prometni resort prešel na inž. Radivojevića, resort za šume in rude pa na dosedanjega prometnega ministra dr. Korošca.

Trgovci z vinom in žganjem so si ustanovili v Ljubljani svoj pododbor Udruženja vinskih trgovcev s sedežem v Beogradu.

Pogajanja za ureditev prometa preko Reke se vrše med našo in italijansko delegacijo v Opatiji. Predvsem gre za uporabo reškega kolodvora in reške luke Thaan de Revel.

Vpisi delnic Privilegirane agrarne banke so po izjavi komisarja dr. Gjurčića prekoračili vsoto 600 milijonov dinarjev.

Prvo tvornico aluminija v naši državi ustanovi v Dalmaciji družba «La Dalmatienne», ki namerava izkorističati bauxit iz Dalmacije in Hercegovine ter v ta namen zgraditi tudi železniško zvezo s Hercegovino.

Pri Zbornici T. O. I. v Zagrebu in pri Trgovski zbornici v Podgorici je minister za trgovino in industrijo imenoval nove uprave, in sicer za predsednika zagrebške zbornice dr. Vrbaniča, za predsednika podgoriške zbornice pa Miro Stijovića.

Nov načrt konkurznega zakona in zakona o prisilni poravnavi izven konkurza se pripravlja v ministrstvu pravde.

Naša trgovinska pogajanja s Španijo potekajo po vseh iz Madrida ugodno; naša delegacija je dobila v nekaterih vprašanjih nove instrukcije.

Velik napredek naših luk zaznamujemo osobito v Sušaku, kjer se je promet tako povečal, da morajo ladje čisto po več dni čakati pred luko. Večina ladij je pod našo zastavo, dočim jih je bilo še pred kratkim mnogo italijanskih. Promet na reški postaji stalno nazaduje.

velikega župana ljubljanske oblasti v Ljubljani, ki smo jo poslali vsem zadrugam potom okrožnice z dne 22. marca 1929., št. 165/29.

Končno priporočamo, naj se mojster zanima tudi za življenje vajenca izven delavnice, kam v prostem času zahaja, kakšne družbe poseča itd. Predvsem pa mora mojster gledati na to, da vajenec pridno in točno obiskuje ves čas učne dobe obrtno nadaljevalno šolo. Vsak mojster je v prvi vrsti odgovoren za primerno izobrazbo svojega vajenca in ne sme mu biti vseeno, ali vajenec po končani učni dobi kot pomočnik kaj zna ali ne. Ne gre niti pri mojstru, niti pri vajencu samo za to, da so pretekla štiri učna leta in da je vajenec postal pomočnik, ampak v prvi vrsti za to, da tudi kaj zna in razume in da ne bo v breme samemu sebi in drugim.

Iz organizacij.

Vajenska preizkušnja se bo vršila pri Zadrugi rokodelskih in sorodnih obrtov v Kranju 17. avgusta. Prijave se sprejemajo do 15. avgusta.

Iz Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani. Dne 31. julija t. l. se je vršila seja načelstva Z. O. Z., na kateri so se razpravljala razna vprašanja, ki so se nanašala na važnejše dogodke in akcije v času od zadnje seje (6. junija) dalje ter med drugim na organizacijo, šušmarstvo, obrtnopravne stvari, vajence, osnutek obrtnega zakona, zadrugne tečaje itd. Zveza je zbrala statistično gradivo o stanju zadrug in društev, njih članov, pripadnikov itd. Intervenirala je pri mestnem magistratu v Ljubljani, da zaradi uspešnejšega zasledovanja šušmarstva nastavi še enega uradnika v obrtnem aparatu. Podala je Zbornici za T. O. I. izjavo glede izdelovanja dog za sode, glede barvanja usnja in izdelovanja goži in jermenov za biče. Akcija Zveze za zdravniško preiskavo vajencev je potekla ugodno. Zveza je pokrenila z uspehom vprašanje omejitve prekomernega števila vajencev. Zemaljski savez obrtniških združenj v Beogradu je povabil Zvezo k sodelovanju pri izdelavi predlogov za novi obrtni zakon. Zveza je poslala za savezovo skupščino posebno izjavo v obliki resolucij, katero smo objavili že v eni zadnjih številkih Obrtnega Vestnika. Tajništvo Zveze opaza, da se je poslovanje zadrug po tečaju, ki ga je priredila Zbornica za T. O. I. za zadrugne funkcijonarje, mnogo izboljšalo. Zveza je poslala ministru za socialno politiko dr. Drinkoviću brzojavno predstavko radi ukrepov vsled razpusta upravnega odbora OUZD. v Ljubljani. Ministrskemu predsedniku g. generalu Živkoviću je poslala Zveza svojo spominsko knjigo z izjavo vdanosti slovenskega obrtništva. Zveza je izrazila svoje sožalje ob smrti ministra n. r. dr. Gregorja Žerjave. Jako živahno je bilo tudi poslovanje tajništva. Zveza je dala številne informacije v davčnih, obrtnih in drugih vprašanjih ter je bila z zadrugami v stalnem stiku. Na seji se je končno obširno razpravljalo o finančnem položaju Zveze. Nujno potrebno je in v eminentnem interesu uspešnega delovanja Zveze, da store vse včlanjene zadruge svojo dolžnost ter redno plačajo članarino. S pohvalo je treba ugotoviti, da služijo nekatere zadruge v tem pogledu lahko za vzor drugim. Finančno stanje Zveze obrtnih zadrug se je v zadnjih mesecih pod spretnim in požrtvovalnim vodstvom zvezine uprave in njenega načelnika g. Josipa Rebeka jako popravilo, tako da smemo upati, da pridemo sčasoma vendarle na zeleno vejo. Stvar zvezinih članic pa je seveda, da store napram Zvezi svojo dolžnost, kakor jo tudi ona stori napram njim in obrtnemu stanu.

Jubilej Obrtnega društva na Sušaku. Obrtno društvo na Sušaku, eno najstarejših hrvatskih obrtnih združenj, je praznovalo 28 p. m. dvajsetletnico svojega obstoja.

Obrtna slavnost v Celju. V nedeljo dne 11. avgusta predpoldnem se je vršila v Celju v zadrugni pisarni izredna slavnost. Obrtna zadruga kovinarjev in sorodnih strok v Celju, ki obstoja od leta 1884., je imenovala dva svoja zaslužna, dolgoletna člana, in sicer gospoda Ivana Rebeka, ključavničarskega mojstra in industričarja, in gospoda Jakoba Wusserja, kolarskega mojstra v Celju, za dosmrtno zadrugne častne člane. V navzočnosti vsega zadrugnega odbora je izročil zadrugni načelnik gospod Franjo Dolžan, kleparski mojster v Celju, po lepem nagovoru jubilarantom umetniško izdelane diplome. Orisal je zasluge gospoda Rebeka, kot dolgoletnega boritelja za pravice obrtništva in njegovega neumornega organizatorja. Gospod Rebek je dovršil namreč 35letnico kot samostojni mojster in je bil zadnjih deset let načelnik kovinarske družbe v Celju. Gospod Wusser je ravnokar dovršil

40letnico samostojnega mojstra. Med tem časom je bil nad 35 let zadrugni odbornik. Oba velezaslužna obrtnika sta vedno zvesto vršila svoje zadrugne dolžnosti. Izredno odlikovanje ju je ganilo do solz. Gospod Rebek se je v imenu obeh odlikovancev zahvalil sedanjemu gospodu načelniku in zadrugnemu odboru za to naklonjenost in obljubil, da bo posvetil tudi še vnaprej svoje moči interesom zadrugne in obrtništva sploh.

Razno.

Mednarodni sejem v Solunu se vrši od 15. do 30. septembra t. l. Na naših železnicah je dovoljen za posetnike te prireditve 50%ni popust samo za pot nazaj, dočim plača razstavljeno blago prevoznino po normalni tarifi za tja in je pri vrnitvi prosti prevoznine. Popusti so dovoljeni od 17. septembra do 4. oktobra t. l.

VII. sejem v Osijeku. VII. sejem z oblastno gospodarsko razstavo v Osijeku se vrši od 31. avgusta do 8. septembra t. l. Na naših železnicah je dovoljen posetnikom tega sejma 50%ni popust na normalnih tarifah.

Razstava v Skoplju. V Skoplju se vrši od 1. do 8. septembra t. l. pod protektoratom Nj. Vel. kralja II. gospodarska razstava s posebnim oddelkom za etnografijo in inozemsko razstavo gospodarskega orodja. Prijavnice za razstavo so na razpolago tudi v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Imenovanje za rumunskega častnega konzula v Ljubljani. Ministrstvo inostranskih del je obvestilo Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, da je bil imenovan za častnega konzula kraljevine Rumunije v Ljubljani g. ing. Milo Jelačin, industrijec v Ljubljani. Kraljevska vlada mu je izdala eksekvatur 20. junija t. l.

Naša trgovinska bilanca z raznimi državami. Po statistiki, ki jo je izdala generalna direkcija carin, stoji v našem izvozu na prvem mestu Italija z 29,8 % celotnega našega izvoza. Njej sledi Avstrija s 14,2 %, nato Nemčija z 11,4 %, Madžarska s 8,5 %, Grška s 6 % in Češkoslovaška s 6 %. — Pri uvozu pa je na prvem mestu Češkoslovaška s 16,8 %, potem pa sledijo: Avstrija s 16,8 %, Nemčija s 14,5 %, Italija z 11,5 %, Anglija s 6,5 % in Madžarska s 6,3 %.

Taksiranje prošelj za kolkovanje trgovskih knjig. Finančna direkcija v Ljubljani je poslala vsem davčnim upravam okrožnico, ki se nanaša na kolkovanje trgovskih knjig. Za plačilo takse za potrditev trgovskih knjig (tar. post. 167.) predlagajo stranke navadno trgovske knjige, ne da bi vložile prošnje za potrditev. Določbo čl. 145., t. 4., pravilnika, ki določa, da se za prošnjo, s katero se zahteva potrditev knjig, plačuje za vsako knjigo takso 5 Din po tar. post. 1. pa tolmači večina davčnih uprav tako, da je treba kolek za vlogo vedno plačati, tudi če stranka ustno prosi za potrditev. Ker pravilnik v sličnem primeru (pripomba 6. k tar. post. 42.) določa, da se za zahtevo prepisa «mora vložiti prošnja», v zgoraj označeni točki pa tega ne pravi, temveč le reče «za prošnjo», je jasno, da v primeru plačila takse za trgovske knjige stranka ni prisiljena vložiti prošnje. V bodoče je zato od strank, ki plačajo takso za potrditev trgovskih knjig po tar. post. 167. taksne tarife, zahtevati kolek po tar. post. 1. samo, ako vložijo pismeno prošnjo za potrditev knjig. Vse eventualne prejšnje odredbe, ki bi temu nasprotovale, se razveljavijo.

Za ureditev naših luk. V Splitu se je te dni vršila konferenca strokovnjakov, na kateri se je razpravljalo o podaljšanju železniškega tira v splitski luki do novo zgrajenega in razširjenega lukobrana. Na ta način bi se povečala kapaciteta luke. Tudi na Sušaku se je te dni mudila komisija prometnega ministrstva, ki je med drugim proučevala vprašanje razširjenja luke na Martinščici ter dodelitev zemljišč za svobodna carinska skladišča.

Rekordno stanje čekovnih vlog pri Poštni hranilnici. Iz izkaza Pošne hranilnice za julij je razvidno, da so čekovne vloge pri tem zavodu dosegle novo rekordno stanje 770,8 milijona dinarjev napram 753,5 koncem junija, 651,6 koncem maja in 492,2 koncem aprila (lani so koncem julija znašale 606,7 milijona dinarjev). Povečanje odpade predvsem na centralo v Beogradu, kjer so čekovne vloge dosegle že 293 milijonov napram 279 v juniju in 173 v maju, ter je deloma v zvezi z naložbami vplačil na delniško glavnicu Privilegirane agrarne banke.

Preureditev gostilničarskih obrtnih predpisov. Ministrstvo za notranja dela namerava novelirati sedanje predpise o izvrševanju gostilničarskega

obrata. Pri tem se hoče nasloniti na določbe načrta novega obrtnega zakona. Upamo, da se bo to vprašanje, ki je že več let predmet diskusij in ki je v upravni praksi, osobito pa med gostilničarji in trgovci, povzročilo že toliko zmede in nejevolje, vendarle enkrat pravilno in pravično rešilo. To bi bilo v interesu ne samo gostilničarskega obrta kot takega, temveč tudi napredka našega tujskega prometa.

Uvoz mizarskih izdelkov. Po statističnih podatkih o uvozu mizarskih izdelkov v Jugoslavijo smo uvozili lani iz Avstrije 2505 stotov pohištva v vrednosti okroglo 13 milijonov dinarjev, v celoti pa smo uvozili lani pohištva za 22 milijonov dinarjev, dočim smo ga izvozili le za 3 milijone dinarjev. Ti podatki kažejo, koliko smo po nepotrebnem dali zaslužiti tujcem, namesto da bi bili izkoristili svoj položaj ter povečali svoj izvoz in omejili uvoz. Naše mizarsko obrtništvo izdeluje danes že tako dovršeno, kvalitativno blago, da se lahko brez skrbi meri z inozemstvom, vsaj v onih izdelkih, ki smo jih uvažali. To nam dokazuje uspela razstava mizarskih del na velesajmu. Z dviganjem kvalitete izdelave in okusnosti in lepote vzorcev ter s primerno reklamo in trgovskim duhom skrbimo, da se za bodoče razmerje trgovske bilance v pohištvu obrne nam v prid.

Carinski dokumenti pri izvozu. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja vse interesente, da ima po obvestilu komercialnega oddelka generalne direkcije državnih železnic meseca oktobra t. l. stopiti v veljavo nov edinstven obrazec carinskih prijavnice za inozemske carinarnice, katerega je dolžan odpošiljatelj priložiti v zmislu člena 13. mednarodne železniške konvencije tovrstnemu listu. Novi obrazec ima zamenjati v vseh državah Srednje Evrope dosedanje obraze, in sicer «Stamm- und Warenerklärung» v prometu z Avstrijo, «Dichiarazione per le dogane» v prometu z Italijo, «Prüfungs- und Begleitzetteln» v prometu z Nemčijo, odnosno slične obraze na Madžarskem in v Švici. Na to se opozarjajo vsi interesi, posebno oni, ki si nabavljajo tozadevne tiskovine v lastni režiji.

Zdravstvena konferenca v Splitu je v minulih dneh obdelala obsežno gradivo o raznih važnih zdravstvenih vprašanjih. Strokovnjaki, ki so bili navzoči na tej konferenci, so se izrekli za izenačenje zdravstvene zakonodaje za vsi državo.

700 konkurzov zaznamujemo v naši državi od januarja do julija; od teh odpade velika večina na Srbijo in Črno goro.

Naročnikom

„Obrtnega Vestnika“.

Uprava „Obrtnega Vestnika“ poziva vse one naročnike, ki še niso poravnali naročnino za leto 1929., da to čimprej store.

Dobave.

Pri direkciji državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 22. avgusta t. l. licitacija glede dobave 507 kratkih in 204 dolgih kožuhov; dne 24. avgusta t. l. glede dobave 32.000 komadov metel. — Gradbeno odelenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. avgusta t. l. ponudbe za pleskanje železniškega mostu čez Soro pri Medvodah. Specialni pogoji glede obsega dela se dobe pri depositni blagajni ljubljanske železniške direkcije. — Strojno odelenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 17. avgusta t. l. ponudbe za dobavo 30 kg voščenenih sveč, 100 parov cokelj št. 43, 120 parov št. 44, 80 parov št. 45 in 50 parov št. 46; do 20. avgusta za dobavo 800 komadov lopat za premog, 400 komadov lopat za kurjenje in 400 komadov lopat za sneg, raznih hruškovih, lipovih, orehovitih in jelševih desk. — Gradbeno odelenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do dne 19. avgusta t. l. ponudbe za napravo stranskega poslopja na postaji Lesce. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 19. avgusta t. l. ponudbe za dobavo 250 m gonilnega jermenja. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled. Vršile se bodo naslednje javne ustne licitacije:

Dne 20. avgusta t.l. pri Komandi mesta v Dolnji Lendavi glede dobave kruha; dne 17. avgusta t.l. pri Inženjskem odelenju Dravske divizijske oblasti v Ljubljani za popravo zgradbe garnizijskega intendantskega slagališta v Mariboru. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled. Dne 27. avgusta t. l. se vrši licitacija glede nabave vodovodnega materiala in napeljave s ključavničarsko-inštalaterskimi deli za vodovod v Priboju. Licitacija se vrši v računsko-ekonomskem oddelku ministrstva za zgradbe. Podrobnejši podatki na razglasni deski Oblastne tehnične uprave v Ljubljani, Turjaški trg.

Prodaja lesa. Direkcija šum v Ljubljani razpisuje prodajo lesa, ki se bo vršila potom licitacije dne 5. septembra t. l. Ponudbe je vložiti do dne 5. septembra t. l. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Prodaja lesa. Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 31. avgusta t. l. ponudbe glede prodaje lesa. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

DRUŠTVO ZA ELEKTROTEHNIKU I FABRIKA KABELA, D. D., ZAGREB

Izdeluje izolirane žice s
„KODEX“-VDE označno nitko,
prostovodne in strelovodne vrvi,
predpisane izolirne cevi in vse pritikline.

Zastopstvo za Slovenijo:

Evgen Tuječ, LJUBLJANA, Smoletova ulica 3

ELEKTROINDUSTRIJA

BERGODAC & Co.

d. z o. z.

LJUBLJANA

Šelenburgova ulica šte. 6.

Največja izbira splošnega elektro-inštalacijskega materiala, žarnic, svetilk, elektro-aparatov in strojev.
Sortiran RADIO-oddelek.

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinejšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika.
Ceniki franko. Prodaja na obroke.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov,
LJUBLJANA, Karlovška cesta 4.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

DOVOLJUJE POSOJILA NA MENICE IN KREDITE

V TEKOČEM RAČUNU VSEM KREDITA

ZMOŽNIM OSEBAM IN TVRDKAM

Najugodnejši nakup oblačil lastnega izdelka **na veliko in malo** kakor tudi **moško perilo samo na veliko** nudi tvrdka

JOS. ROJINA
LJUBLJANA

Aleksandrova cesta šte. 3.

OBRTNA BANKA

v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4. Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508

Telefon št. 2508

Račun pri poštini hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno više.

L. Mikuš

bornica dežnikov

Ljubljana

Mestni trg 25

Ustanovljena 1889.

Skrbno izdelovanje!

Največji izbor!

Najnižje cene!

Preobleke!

Popravila!

TEODOR NOVOTNY

prva Ljubljanska higijenična
parna izdelovalnica
vseh vrst slaščic,
medic, keksov itd.

LJUBLJANA

vogal Masarykove
in Jegličeve ceste
(na Friškovcu)

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopu)

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2458, 2805 in 2806

♦♦♦

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.